NYHED

FOLKETINGETS OMBUDSMAND

# Alvorlig kritik af psykiatrisk center for at tvinge dreng i skole

7. april 2014

En 9-årig psykisk syg dreng med autisme, der opholdt sig i gården på Bispebjerg børne- og ungdomspsykiatriske Center, nægtede at komme indenfor til undervisningen på den interne skole. Derfor tog to ansatte fat i drengen og trak ham ind, mens han satte sig til modværge.

Situationen fremgår af en netop offentliggjort redegørelse fra Folketingets Ombudsmand og kaldes meget kritisabel.

Ifølge reglerne må der udelukkende bruges tvang over for dagpatienter som f.eks. den 9-årige dreng , hvis der er tale om nødværge eller nødret. Et hold medarbejdere fra Folketingets Ombudsmand overværede situationen. Ledelsen på centeret mente umiddelbart, at brugen af tvang var fagligt korrekt.

"Dette er en enkeltstående episode, men da ledelsen på hospitalet mente, at brugen af tvang overfor drengen var i overensstemmelse med reglerne, har vi været i dialog med de overordnede sundhedsmyndigheder for at sikre, at vi er enige om retsgrundlaget. Vores ærinde er at undgå lignende situationer", siger Folketingets Ombudsmand, Jørgen Steen Sørensen, der mener, at reglerne på området er klare:

”Et barn, der er dagpatient, må udelukkende udsættes for tvang, hvis han er til fare for sig selv eller andre. Eller er ved f.eks. at ødelægge omgivelserne. Man kan ikke fysisk tvinge et barn i skole”, siger Jørgen Steen Sørensen.

**Myndigheder enige**

Episoden med drengen skete under et af Folketingets Ombudsmands tilsynsbesøg. Efter at drengen var blevet trukket ind fra gården, hørte holdet, at han græd på en patientstue. Besøgsholdet fik efterfølgende at vide, at drengen var blevet fastholdt i to perioder af ca. 15 minutters varighed.

Efter besøget bad ombudsmanden Region Hovedstaden og Sundhedsstyrelsen om udtalelser i sagen. Og efter et møde med Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse sendte ombudsmanden hele sagen til vurdering i ministeriet.

Alle myndigheder har nu erklæret sig enige i, at dagpatienter ikke er omfattet af psykiatriloven og denne lovs tvangsbestemmelser. Der var derfor ikke hjemmel til at anvende tvang over for drengen efter psykiatriloven. Ministeriet slår endvidere fast, at der heller ikke var tale om nødværge eller nødret i den foreliggende sag.

Ombudsmanden har nu bedt Region Hovedstaden om at sikre, at de ansatte på det psykiatriske center kender reglerne for anvendelse af tvang. Derudover peger han på, at psykiatri er et særligt tema for ombudsmandens tilsynsbesøg i år, og at der derfor vil være særlig fokus på, om der har været lignende situationer på andre psykiatriske afsnit i landet.

Sagen er også omtalt i ombudsmandens OPCAT-årsrapport 2012. Rapporten findes på Folketingets Ombudsmands hjemmeside.

Se hele ombudsmandens redegørelse.

For yderligere oplysninger, kontakt:

Folketingets Ombudsmand, Jørgen Steen Sørensen, tlf.: 20 33 97 52

Konsulent, Erik Dorph Sørensen, tlf.: 33 13 25 12

**FAKTA**

Magtanvendelse på psykiatriske afdelinger:

- Det er ikke tilladt at bruge tvang eller magt på offentlige institutioner, medmindre det har hjemmel i en lov. F.eks. gælder psykiatriloven for tvangsindlagte patienter på psykiatriske afdelinger, og denne lov giver mulighed for brug af tvang.
- For dagpatienter på psykiatriske afdelinger er der ikke nogen lov, der giver mulighed for at bruge tvang. Hverken mod børn eller voksne. Personalet kan udelukkende bruge tvang over for dagpatienter i tilfælde af nødværge eller nødret.
- Det er nødværge, når en person afværger et retsstridigt angreb mod sig selv eller en anden ved at gøre noget over for angriberen, som normalt ville være strafbart, f.eks. at bruge tvang. Hvis angriberen er mindreårig eller psykisk utilregnelig, er der en videre pligt end normalt til at vælge flugt eller opgive det angrebne gode, hvis dette er muligt.
- Nødret indebærer, at en person ikke kan straffes for at begå en handling, som normalt vil være strafbar, når handlingen er nødvendig for at afværge truende skade på personer eller ting, og lovovertrædelsen må anses for at være af forholdsvis underordnet betydning. Nødret er i praksis kun aktuel, når reglerne om nødværge ikke kan bruges.
- En person kan ikke straffes for handlinger, der er begået i nødværge. Nødretshandlinger kan heller ikke straffes (straffelovens §§ 13 og 14).

*Folketingets Ombudsmand er udpeget af den danske regering til at foretage regelmæssige besøg på steder, hvor folk er eller kan blive berøvet deres frihed, for at forebygge tortur mv. Besøgene sker i henhold til den valgfri protokol til FN-konventionen mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf (bekendtgørelse nr. 38 af 27. oktober 2009). Ombudsmandens arbejde i henhold til protokollen udføres i samarbejde med Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre og Institut for Menneskerettigheder.*

*Formålet med sådanne besøg er at forebygge, at personer, der er eller kan blive berøvet deres frihed, udsættes for tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.*